

Висновки. Обобщая результаты SWOT-анализа перспектив развития нутриеводческих предприятий, можно говорить о достаточно высоком потенциале их эффективного развития в Украине, но при условии реализации определенного комплекса мер. Среди них особое значение имеет цивилизованное включение нутриеводческих предприятий в общую систему АПК путем:

– организации государственных закупок тушек и шкурок с возможностью заключения контрактов с гарантированной оплатой по согласованным ценам и частичным кредитованием;

– удовлетворение острых потребностей нутриеводческих предприятий – поставка молодняка, ветеринарное обслуживание, искусственное осеменение и т.д. Здесь также возможны разные формы обслуживания: государственными, муниципальными, кооперативными и частными предприятиями и организациями;

– обеспечение доступности кредитов и финансовое обслуживание. Его на себя могут взять как существующие банковские структуры, так и создаваемые самими предпринимателями на кооперативных началах;

– организация маркетинговой службы для своевременной информации о конъюнктуре рынка: один из вариантов – организация такой службы в муниципальных органах, которые могли бы обслуживать как крупные, так и мелкие нутриеводческие предприятия;

– согласование отечественных стандартов качества продукции с международными.

Список использованной литературы:

1. Жинчин М.Я. Підвищення економічної ефективності хутрового звірівництва: автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.07.02 «Економіка сільського господарства і АПК» / М.Я. Жинчин; Нац. наук. центр «Ін-т аграр. економіки» УААН. – К., 2006. – 20 с.
2. Івакіна І. Стратегічний аналіз. – Х.: Фактор, 2008 – 256 с.
3. Сосновенко В. Ефективність вирощування нутрій / В. Сосновенко, І. Вакуленко, З. Поладян // Тваринництво України. – 2007. – № 10. – С. 10-12.

УДК 631.15 : 65.012.12

ОПЕРАТИВНИЙ АНАЛІЗ ПРИБУТКУ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ

В.В. Томчук, асистент

Вінницький національний аграрний університет

Annotation. Methods of operation economic analysis of the sales income are considered in the article. The basic elements of the operation economic analysis are revealed.

Аннотация. Рассмотрено методику оперативного экономического анализа прибыли от реализации продукции. В статье раскрыты главные элементы оперативного экономического анализа.

Вступ. В умовах ринкової економіки прибуток на рівні підприємства виступає як безпосередня мета виробництва, це зумовлюється притаманною капіталу тенденцією до самозростання. Він є головним орієнтиром і одночасно показником стану виробництва, критерієм його ефективності, показує приріст авансованої вартості, тобто відображає процес створення нової вартості.

Постановка задачі. За економічною природою, прибуток — одна із форм чистого доходу в умовах розвинутих товарно-грошових відносин, що за своєю величиною виражає вартість додаткового і часткового необхідного продукту; це різниця між продажною ціною товару і витратами на його виробництво. Отже, прибуток — це реалізована частина чистого

доходу. Об'єктивною основою його існування є необхідність первинного розподілу додаткового продукту. Прибуток — це форма прояву вартості додаткового продукту. На формування прибутку впливають об'єктивні процеси, що відбуваються на ринку та в сфері виробництва тощо. Над цим питанням працювало багато як закордонних вчених-економістів — Р. Кемпбелл, К.Маконнелл, Стенлі Л. Брю, так і вітчизняних дослідників — Ф.Ф. Бутинець, О.В. Єфімова, Т.М. Ковальчук, С.З. Мошенський, В.К. Савчук, М.Г. Чумаченко та інші. З розвитком ринкових відносин висувуються нові вимоги з боку зовнішніх користувачів до процесу формування інформації про фінансові результати діяльності, особливо щодо головних елементів оперативного економічного аналізу.

Результати. Враховуючи той факт, що прибуток може носити монопольний характер і мати значні розміри, або носити тимчасовий та незмінний характер, його аналіз потрібно проводити постійно по мірі відчуження продукту від виробника. Однак більшістю господарських одиниць оперативний аналіз фінансових результатів взагалі не проводиться. Мало уваги приділяється його організації і в економічній літературі.

Ефективність та якість оперативного економічного аналізу як методологічної основи управління визначається складом його елементів. Вони створюють передумови для оптимального управління, яке здатне забезпечити переведення керованої системи з вихідного стану в бажаний за мінімально можливий час, з найменшими витратами, при одночасному дотримуванні обмежувальних умов, тобто визнаних законів, заборон, загальноприйнятих морально-етичних правил і норм тощо [1].

На нашу думку, головними елементами оперативного економічного аналізу є: об'єкти, показники, фактори, періодичність здійснення аналітичних оцінок, суб'єкти, джерела вхідної і вихідної інформації.

Оперативний аналіз фінансових результатів має вирішувати такі завдання:

- постійне дослідження процесу утворення і одержання прибутку;
- визначення впливу об'єктивних та суб'єктивних факторів на обсяг реалізації продукції і фінансові результати;
- своєчасна розробка системи заходів, спрямованих на збільшення суми прибутку.

На відміну від ретроспективного аналізу фінансових результатів, який проводиться за даними фінансової звітності, оперативний аналіз в якості джерел інформації використовує дані системного бухгалтерського, первинного обліку, дані, які характеризують технічну підготовку виробництва, нормативну і планову інформацію тощо.

В оперативному аналізі використовуються такі показники прибутку: прибуток (збиток) від операційної діяльності, чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, прибуток (збиток) від фінансової діяльності, маржинальний прибуток.

Система показників прибутку оперативного економічного аналізу повинна не містити зайвих і дублюючих один одного показників; забезпечувати зіставність показників між підсистемами оперативного та економічного аналізу і рівнями управління; враховувати специфічні особливості прибутку, відображати динаміку процесів і явищ.

В процесі оперативного аналізу прибутку від реалізації продукції, робіт і послуг вивчають: виконання плану прибутку від реалізації продукції в цілому за окремими її видами згідно із укладеними договорами поставки, визначають фактори, що впливають на зміну його суми.

Управління формуванням прибутку від реалізації продукції потребує неперервного аналізу його обсягу. На сьогодні в економічній літературі обґрунтовано декілька методів розрахунку прибутку від реалізації продукції — прямого розрахунку, економічний (аналітичний) та змішаний — які можна використовувати з різним ступенем ефективності в оперативному економічному аналізі [3].

На вибір методу розрахунку прибутку впливають сфера діяльності, а також галузеві особливості.

Прямим методом розрахунку прибутку можна скористатися в тих галузях сільськогосподарського виробництва, які дають неперервний вихід продукції. Основними джерелами інформації служать товарно-транспортні накладні на відправку продукції, сортові свідоцтва, дані аналітичного обліку до рахунків 70, 90, 79 відповідні таблиці бізнес-плану, договори на збут.

За результатами такого аналізу фінансова служба підприємства вестиме неперервний контроль за досягненням своєї генеральної мети, як в просторі, так і часі. У випадку виявлення відхилень у виконання плану щодо прибутку потрібно детально визначити фактори, які викликали зміни його суми.

Розрахунок прибутку від реалізації продукції цим методом проводять виходячи із загального обсягу реалізованої продукції і середнього планового рівня рентабельності за кожен місяць з урахуванням фактора сезонності в конкретній галузі рослинництва, тваринництва, а при невеликому асортименті збуту продукції — індивідуальної рентабельності кожного виду продукції. Це створить передумови для оперативного аналізу прибутку від реалізації продукції з першого дня її реалізації.

Результати такого аналізу, в свою чергу, слугуватимуть оперативному виробленню управлінських рішень і прогнозуванню очікуваних результатів.

В кінці кожного місяця потрібно проводити аналіз виконання плану прибутку за кожним видом продукції.

Фінансовий результат діяльності сільськогосподарських підприємств планується на початку року на підставі виробничої, програми та договорів з покупцями про продаж сільськогосподарської продукції. Виконання цієї частини плану підсумовують в кінці кожного місяця за даними бухгалтерського обліку (виходячи із передбачуваної собівартості реалізованої продукції поточного року, виконаних робіт та наданих послуг).

Для полегшення поточного контролю за виконанням плану в частині одержання прибутку бажано, щоб у реєстрах бухгалтерського обліку 70 «Доходи від реалізації», 71 «Інший операційний дохід», 74 «Інші доходи», 90 «Собівартості реалізації», 94 «Інші витрати операційної діяльності» та 97 «Інші витрати», 79 «Фінансові результати» у першому рядку кожного аналітичного рахунка були записані контрольні цифри, передбачені фінансовим планом на рік.

Величина прибутку від реалізації продукції в цілому для підприємства залежить від чотирьох факторів першого рівня: обсягу реалізації продукції, її структури, собівартості та цін (рис. 1) [4].

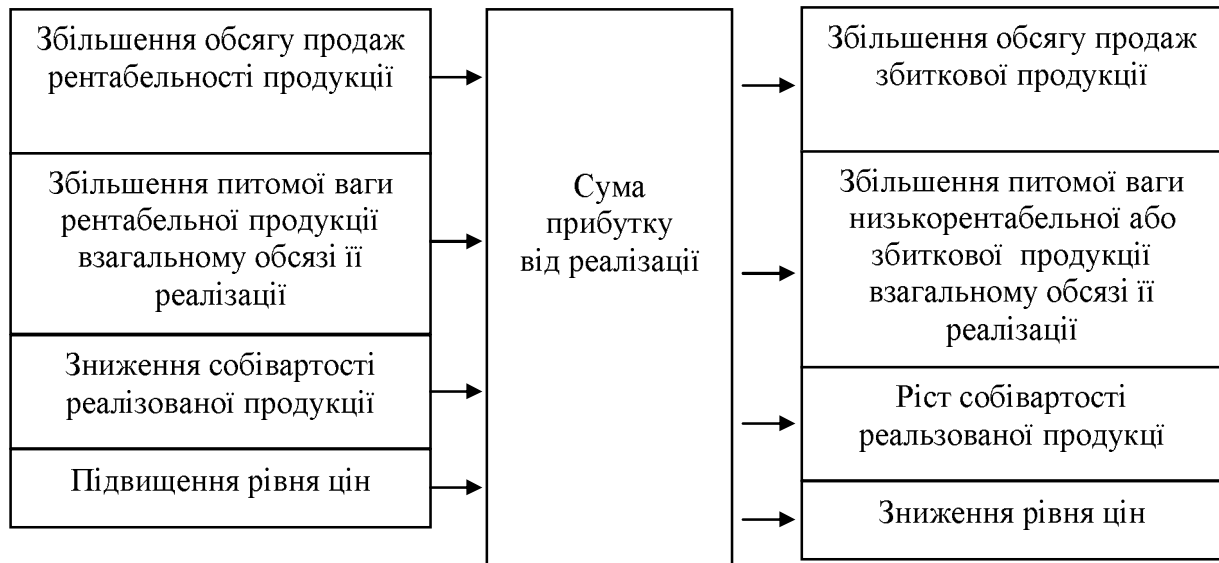

Рис. 1. Вплив факторів першого рівня на величину прибутку від реалізації продукції

Оперативний аналіз впливу вищезазначених факторів на зміну прибутку від реалізації продукції доцільно проводити за окремими видами продукції.

Розрахунок їх впливу проводиться способом ланцюгових підстановок.

Ми вважаємо, що можливості для поглиблення оперативного аналізу прибутку зростають за умови організації управлінського обліку, метою якого є одержання інформації, її контроль і аналіз за внутрішніми підрозділами; її основним показником є фінансовий результат, який визначається співвимірюванням доходів і витрат. За його даними аналіз прибутку можна проводити за такими напрямками:

- аналіз беззбитковості;
- аналіз за центрами прибутку;
- аналіз фінансових результатів за видами продукції;
- аналіз прибутку за новими технологічними рішеннями;
- аналіз прибутку за зонами реалізації всередині країни та за її межами;
- аналіз прибутку за каналами реалізації, категоріями покупців тощо.

Управлінська бухгалтерія проводить систематичний аналіз одержаних результатів за центрами відповідальності і визначає вплив відхилень від кошторису за витратами і доходами на результати. Визначається рівень вкладу кожного центру відповідальності в загальний фінансовий результат діяльності господарських одиниць. Тому при проведенні діяльності у будь-якому напрямі, для будь-якої дії потрібно забезпечувати оптимальне співвідношення між витратами і випуском продукції при відповідному обліку масштабів виробництва [2].

Бухгалтер-аналітик управлінського обліку має розробляти систему впливу на прибуток за допомогою аналізу беззбитковості. Мета аналізу — встановити, як зміняться фінансові результати, якщо підвищиться або знизиться рівень продуктивності або обсяг виробництва. Ця інформація має дуже велике значення для керівництва, оскільки однією із важливіших змінних, які впливають на сукупний дохід від продажу, сукупні витрати і прибуток, є вихід продукції або обсяг виробництва.

Висновки. Таким чином, аналіз беззбитковості дозволяє обґрунтувати прийняття рішень в галузі ціноутворення і планування прибутку.

На нашу думку, такий системний підхід до розробки основних елементів оперативного економічного аналізу прибутку від реалізації продукції сприятиме вдосконаленню його методології і створить передумови для впровадження безперервного оперативного аналізу прибутку. Останній забезпечить вироблення ефективних та якісних управлінських рішень щодо прибутку від реалізації продукції як за умов визначеності, так і невизначеності.

Список використаної літератури:

1. Ковальчук Т.М. Оперативний економічний аналіз в управлінні агропромисловим виробництвом .-К.: ІАЕ, 2001.-520с.
2. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній.Г. Економічний аналіз.-К.: Знання, 2008.-487с.
3. Литвин Б.М., Стельмах М.В. Фінансовий аналіз .-К.: «Хай-Тек Прес», 2008 .- 336 с.
4. Мошенський С.З., Олійник О.В. Економічний аналіз .- Житомир : ПП «Рута», 2007 .-704 с.

УДК 303.732.4

ПРОЦЕС СИСТЕМНОГО АНАЛІЗУ УПРАВЛІНСЬКИХ ПРОБЛЕМ

О.Ф. Томчук, к.е.н., доц.

Вінницький національний аграрний університет

Annotation. Methods of the system analysis of managerial problems are considered. The process of the system analysis by the generalized stages of specific characteristics of each one is studied in the article.

Аннотация. Рассмотрено методику системного анализа управленческих проблем. В статье раскрыто процесс системного анализа за обобщенными стадиями специфических особенностей каждой.

Вступ. Закономірне ускладнення об'єкта господарювання об'єктивно потребує системного мислення в процесі управління, системного підходу до аналізу господарських ситуацій, що вирішуються і прийняття управлінських рішень. При збільшенні обсягів виробництва, комплексній взаємодії всіх аспектів діяльності господарюючого суб'єкта для управління необхідне комплексне дослідження управлінських проблем, що виникають, за умови, якщо господарська діяльність розглядається як система. Саме таке комплексне дослідження і отримало назву системного аналізу.

Постановка задачі. Наукова методологія застосування системного аналізу для вирішення управлінських проблем ще не достатньо розроблена. Використання методів системного аналізу в кожному окремому випадку залежить від знань аналітика, який вирішує цю проблему. Над цим питанням працювало багато як закордонних вчених-економістів — Р. Маглін, Э. Квейд, Д. Кліланд, Ст. Оптнер, А.Д. Шеремет, так і вітчизняних дослідників — В.Д. Дербенцев, О.В. Олійник, В.К. Савчук, Д.Є. Семьонов, Т.В. Шахрайчук, О.Д. Шарапов та інші. Єдиних методологічних правил із застосування системного аналізу для вирішення управлінських проблем на сьогодні не існує, однак розроблений цілий ряд практичних рекомендацій та підходів, за допомогою яких можна більш обґрунтовано застосовувати його різні методи. Враховуючи вищевикладене цілий ряд питань залишається невирішеним і дискусійним.